

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică
de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

Puterea disciplinară în Biserică

Mîntuitorul a încadrat — în puterea și autoritatea pe care le-a acordat Bisericii întemeiate de El — și puterea disciplinară, puterea de a pedepsi, de „a lega și dezlega”. Încă înainte de învierea Sa din morți, Mîntuitorul făgăduiește Sfinților Săi Apostoli puterea de „a lega și dezlega” păcatele, zicîndu-le: „Adevărat grăiesc vouă: Oricîte veți lega pe pămînt, vor fi legate și în cer, și oricîte veți dezlega pe pămînt, vor fi dezlegate și în cer” (Matei 18, 18; vezi și 16, 19). Ceea ce le făgăduiește prin aceste cuvinte, le dă de fapt Sfinților Apostoli — după învierea Sa din morți — prin cuvintele: „Luați Duh Sfînt; cărora veți ierta păcatele, le vor fi iertate și cărora le veți ține vor fi ținute”, pe care le-a rostit după ce mai întîi „a suflat asupra lor” (Ioan 20, 22—23). Tot după învierea Sa din morți, Mîntuitorul acordă Sfinților Săi Apostoli toată puterea, căci le zice: „Datu-mi-s-a toată puterea, în cer și pe pămînt. Drept aceea, mergînd învățați toate neamurile, botezîndu-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, învățîndu-le să păzească toate cîte v-am poruncit vouă” (Matei 28, 18—20). Aici expresia „toată puterea” înseamnă tot ce stă în legătură cu mîntuirea. De unde rezultă că obiectul puterii și autorității acordate de Mîntuitorul Sfinților Apostoli constă nu numai în a învăța, a săvîrși Sfintele Taine, ci și în a disciplina. Cu atît mai virtuos, cu cît citatul de mai sus cuprinde și cuvintele: „Învățîndu-le să păzească toate cîte v-am poruncit vouă.” Căci a păzi înseamnă ascultare, deci disciplină!

Toate aceste citate înfățișate mai sus trebuiesc înțelese în sensul lor corect ortodox. De aceea, în legătură cu ele facem următoarele precizări și sublinieri:

1. Mîntuitorul dă numai Sfinților Apostoli puterea, pentru că — în toate cazurile arătate de textele de mai sus — numai lor li se adresează.

2. Mîntuitorul le acordă Sfinților Apostoli puterea în gradul cel mai înalt („toată puterea”), încredințîndu-i că — în virtutea acestei puteri — ei vor putea lega și dezlega păcatele, vor putea menține sau scoate din Biserică pe cei ce nu li se vor supune.

În lumina celor de mai sus, putem înțelege corect ortodox sensul cuvîntului „Biserică” din textul care cuprinde cuvintele Mîntuitorului privind pedepsele disciplinare: „De-ți va greși fratele tău, mergi, muștră-l pe el între tine și el singur. Și de te va asculta, ai cîștigat pe fratele tău. Iar de nu te va asculta, ia cu tine încă unul sau doi, ca din gura a doi sau trei martori să se statornicească tot cuvîntul. Și de nu-i va asculta pe ei, spune-l Bisericii; iar de nu va asculta nici de Biserică, să-ți fie ție ca un păgîn și vameș” (Matei 18, 15—17). Din analiza corectă a acestui text, rezultă următoarele patru grade de pedepse disciplinare, aplicate de către Sfinții Apostoli: 1. Muștrarea între patru ochi („muștră-l pe el între tine și el singur”), de către unul dintre Sfinții Apostoli; 2. Muștrarea în fața a 2—3 martori („Ia cu tine încă unul sau doi”), potrivit Deut. 19, 15; 3. Muștrarea sau altă pedeapsă aplicată de Biserică („Spune-l Bisericii”); 4. Înlăturarea celui păcătos din cadrul Bisericii lui Iisus Hristos și aruncarea lui în împărăția diavolului.

În acest text, cuvîntul „Biserică” nu poate însemna „adunarea credincioșilor”, din următoarele două motive:

1. Adunarea credincioșilor a fost deja reprezentată în aplicarea celui de-al doilea grad al pedepsei, și anume prin prezența celor 2—3 martori. De unde rezultă că la aplicarea gradelor al

treilea și al patrulea de pedeapsă, nu mai poate fi vorba despre comunitate.

2. Contextul și locurile paralele confirmă acest înțeles și-l întregesc prin faptul că-l lămuresc și mai mult. Imediat în continuarea textului, Mîntuitorul făgăduiește numai Sfinților Apostoli dreptul de a menține sau înlătura pe cineva din Biserică: „Adevărat grăiesc vouă: Oricîte veți lega pe pămînt, vor fi legate și în cer, și oricîte veți dezlega pe pămînt, vor fi dezlegate și în cer” (v. 18).

Că numai Sfinții Apostoli au avut această putere, rezultă din faptul că numai ei au făcut uz de această putere. Astfel, înlăturarea nelegiuitului din Corint este hotărîtă nu de comunitatea respectivă, ci de Sf. Apostol Pavel, după cum rezultă din cuvintele sale: „Ci eu, deși departe cu trupul, însă de față cu duhul, am și judecat, ca și cum aș fi de față, pe cel ce a făcut una ca aceasta: În numele Domnului nostru Iisus Hristos, adunîndu-vă voi și duhul meu, cu puterea Domnului nostru Iisus Hristos, să dați pe unul ca acesta satanei, spre pieirea trupului, ca duhul să se mîntuiască în ziua Domnului Iisus” (I Cor. 5, 3—5). Mai departe, Sf. Apostol Pavel adaugă: „Scoateți afară dintre voi pe cel rău” (v. 13). Deci, Sf. Apostol Pavel este cel ce „a judecat”, iar rolul adunării este numai acela de a executa hotărîrea Sf. Apostol. A se vedea în același sens și: II Cor. 2, 5—10; 7, 12; 10, 6; II Tes. 3, 14; I Tim. 1, 19—20.

Puterea disciplinară a trecut de la Sfinții Apostoli la urmașii lor legitimi, episcopii. Însuși Mîn-

tutorul făgăduiește Sfinților Săi Apostoli: „Iată eu cu voi sînt în toate zilele, pînă la sfîrșitul veacului” (Matei 28, 20). Dar întrucît Sfinții Apostoli au murit și ei ca toți oamenii, rezultă că Mîntuitorul nu poate rămîne cu ei pînă la sfîrșitul veacurilor, decît numai prin urmașii lor, episcopii. De aceea, toate drepturile și îndatoririle Sf. Apostoli au trecut — după moartea acestora — asupra episcopilor.

De altfel, Sf. Scriptură ne prezintă mai multe cazuri concrete, din care rezultă că chiar în timpul vieții Sf. Apostoli au fost siliți — în urma lărgirii spațiului activității lor — să așeze colaboratori. Acestora le-au împărțit Preoția în gradul cel mai înalt și — odată cu aceasta — toate drepturile și îndatoririle lor. De pildă, însuși Sf. Apostol Pavel așează pe Timotei în Efes și pe Tit în Creta. Celui dintîi, Sf. Apostol Pavel îi dă porunca: „Piră împotriva preotului să nu primești, decît numai din gura a doi sau trei martori. Pe cei ce păcătuiesc muștră-i de față cu toți, ca și ceilalți să aibă teamă” (I Tim. 5, 19—20). De aici rezultă că Timotei — în calitate de episcop — avea dreptul și puterea de a aplica pedepse disciplinare chiar și preoților și cu atît mai mult credincioșilor. Prin urmare, în competența lui ca episcop — și nu a comunității — intra această îndatorire sau acest drept, tocmai în baza faptului că era urmaș al Sf. Apostoli, care ei însuși — și nu comunitatea — aveau dreptul de a exercita puterea disciplinară.

Acesta este punctul de vedere corect ortodox cu privire la puterea disciplinară în Biserică. La acesta trebuie să ținem.

Pr. prof. Corneliu Sirbu

Trufia, păcat luciferic

Evanghelia cu vameșul și fariseul (Luca 18, 10—14), care, în acest an, se citește în ultima Duminică din februarie, ne este cunoscută tuturor.

Să ne reamintim, așadar, de fariseu și de vameș, ca și de cele două trăsături pe care le întruchișază: *Mîndria și smerenia*.

Evanghelia începe astfel: „Doi oameni s-au suit la biserică să se roage.” E un tablou simplu, plastic și foarte impresionant. Cei doi închinători reprezentau două extreme ale atitudinii morale: Trufia și smerenia, snobismul și modestia.

Fariseul făcea parte dintr-o tagmă de oameni bogați și luxoși. Le plăcea traiul bun și dispuneau de bani mulți, fapt care-i umplea de mîndrie așa cum asemenea făpturi mai găsim și astăzi. Fariseul s-a așezat în sinagogă, căci încă nu putem vorbi de biserică în înțelesul ei de astăzi, tocmai în fața să-l vadă toți, și începe să vorbească cu Dumnezeu ca de la egal la egal. Tocmai așa a făcut și „Lucifer”, protopărintele diavolilor, care a vrut să fie mai mare decît Dumnezeu. Satana i-a întins fariseului cea mai primejdioasă și cea mai greu de recunoscut cursă: Mîndria sau trufia. Se socotește pe sine ca unul care-și plinește toate obligațiile legii Vechiului Testament. Se laudă că postește, dă zeciuială din toată averea sa, că nu este hrăpăreț ca „acest vameș”, care stătea undeva într-un ungher al templului. Fariseul știa cîte fărădelegi a săvîrșit și totuși se laudă că postește, dar jecmănește pe orfanii; că dă dijmă, dar lua camătă etc. El singur a încercat să-și dea certificatul, așa cum fac și astăzi unii oameni, care sînt amețiți de trufie. Mîndria este un păcat drăcesc, luciferic, care nu te lasă să te vezi așa cum ești. Te strînge de gît și nu te lasă să-ți recunoști păcatul, așa cum se întîmplă de multe ori și în actul spovedaniei.

Firește, noi osîndim atitudinea sufletească a fariseului, dar nu-i osîndim faptele pentru care își atribuie merite. Căci rugăciunea ca și postul și zeciuiala și toate ale legii erau necesare pentru exteriorizarea credinței. La temelie lor însă trebuie să stea modestia, smerenia.

Să vedem acum ce fac acești doi oameni, după ce s-au întors de la templu.

Vameșul, după ce își confruntă viața cu poruncile lui Dumnezeu, pleacă acasă rușinat și plin de căință cu hotărîrea fermă de a se face mai bun. E tipul credinciosului renăscut sufletește, creat din nou de Dumnezeu. Rămîne tot în slujba de vameș, dar nu mai înșală pe nimeni și respectă tot mai mult pe oameni. De cîte ori are prilejul, ajută pe cei lipsiți. El consideră că Dumnezeu e mereu lîngă el în slujba sa, pe uliță sau acasă. Presupunînd că acest vameș a trăit pe vremea Mîntuitorului, el va fi auzit că un mai mare al său, numit Zaheu, l-ar fi întîlnit pe Iisus și acesta l-a iertat de tot ce a făcut pentru că s-a căit. A mai auzit că Iisus a intrat în casa lui Zaheu, care i-a spus lui Iisus că toată agoniseala nedreaptă o dă săracilor și restituie pagubele celor pe care i-a înșelat. El a auzit că Iisus împreună cu ucenicii au stat la masă cu vameșii și cu păcătoșii, iar fariseii l-au condamnat aspru pentru aceasta. A mai auzit și ce le-a răspuns Iisus: „N-am venit să chem pe cei dreupți la pocăință, ci pe cei păcătoși” și: „N-au nevoie cei sănătoși de doctor, ci cei bolnavi.” Acest vameș, pelerin spre biserică, a mai auzit că Sf. Evanghelist Matei a fost un vameș ca și el și pe care Iisus Hristos l-a chemat chiar de la taraba lui de vameș zicînd: „Vino după mine” (Marcu

(Continuare în pag. 2)

Valoarea Sf. Liturghii pentru viața credincioșilor † Episcopul

Gheorghe Argay

Liturghia este actul cel mai desăvârșit și cel mai binefăcător al religiei creștine. Prin Liturghie Hristos, Dumnezeu nostru, se face prezent pe sf. altar la cuvintele de invocare a Sf. Duh, în momentul epiclezei, continuând astfel jertfa Crucii.

Mulți dintre noi nu cugetă îndeajuns la importanța și la valoarea Sf. Liturghii pentru viața lor creștinească. Pentru mulți creștini Sf. Liturghie este un timp de rugăciune care nu s-ar deosebi cu nimic de alte rugăciuni și slujbe și este un lucru atât de obișnuit încât în legăturile lor cu Dumnezeu caută ajutorul Sf. Liturghii, dar fără să-i cunoască valoarea și importanța.

A voi să-i slujești lui Dumnezeu fără Liturghie este o încercare tot atât de îndrăzneată pe cât de îndrăzneată ar fi aceea de a încerca să stabilești legături de viață socială, culturală și artistică cu alte popoare fără să te silești a cunoaște limba, cultura și arta acelor popoare. Gîndindu-ne la locul și importanța pe care o are Sf. Liturghie în viața credincioșilor, trebuie să spunem că ea este îmbrăcăminte văzută a căilor celor nevăzute prin care se revărsă asupra noastră harul cel ceresc. Trebuie să spunem că Sf. Liturghie este limba pe care trebuie să o vorbim pentru a fi ascultați de Dumnezeu; totalitatea actelor, a rugăciunilor, a lucrărilor pe care trebuie să le împlinim spre a ne pune în legătură cu El.

Noi știm foarte bine că pentru a fi în bune relații de prietenie cu semenii noștri trebuie să cunoaștem anumite forme de conviețuire intrate în uz, trebuie să observăm anumite reguli de comportare armonioasă în societatea în care trăim. Tot așa și creștinul, pentru a se bucura de prietenia cu Dumnezeu, trebuie să observe formele cele mai adevărate și autentice rînduite de El în rugăciune, în adorare, în laudă. Aceste forme și rînduiri le dorește de la noi și ele se cuprind în chip desăvârșit și adevărat în rînduiala Sf. Liturghii. Liturghia cuprinde forma cea mai perfectă a rugăciunilor și actelor noastre în raporturile noastre cu Dumnezeu.

Sf. Liturghie ne face vizibilă, palpabilă — ca într-o dramă — taina cea ascunsă care este aceea a Calvarului. Mîntuitorul Hristos a voit să ne lase și să ne reproducă prin Sf. Liturghie, într-o formă identică, jertfa de pe Cruce. Miezul și punctul culminant al Liturghiei este Jertfa euharistică pe care Biserica creștină o aduce lui Dumnezeu prin sfinții ei slujitori, pe temeiul mandatului pe care l-au primit de la însuși Mîntuitorul.

Se poate spune că un creștin trăiește legătura continuă cu Dumnezeu prin Sf. Liturghie.

Biserica a cuprins în formularul liturgic, în rînduiala Liturghiei, mai ales în rugăciunile care o compun, o mulțime de învățături dogmatice și morale.

Înțelesul adînc al actelor, formulelor și rugăciunilor din cuprinsul Liturghiei, cînd sînt bine înțelese de credincioși, produc asupra vieții și trăirii lor o influență foarte mare. Să ne oprim numai la cîteva dintre ele.

Vohodul mic, ieșirea cu Sf. Evanghelie, simbolizează arătarea Mîntuitorului în lume la botez și începutul propovăduirii. Sf. Evanghelie simbolizează pe însuși Mîntuitorul, din care motiv atît preotul cît și credincioșii se închină înaintea ei, ca înaintea lui Hristos. În acest timp strana cîntă: „Venii să ne închinăm și să cădem la Hristos...”

Citirea din Sf. Evanghelie însemnează arătarea deplină a Mîntuitorului în lume.

Vohodul mare simbolizează alaiul funebru de la răstignirea și îngroparea Mîntuitorului, adică ducerea Sf. Trup al Mîntuitorului de pe Golgota, unde a fost răstignit, la mormînt.

Rostirea Credeului în timpul Sf. Liturghii e simbolul legăturii și a unității credincioșilor care mărturisesc aceeași credință. Prin Credeu fiecare credincios posedă, are schema, rezumatul, credinței sale într-o formă perfect orînduită. Fiecare articol al Simbolului Credinței cuprinde o seamă de învățături. Crezul este temeiul întregii învățături catehetice. Ordinea articolelor din Crez, valoarea fiecărui cuvînt este rodul unor lungi discuții și lupte ale Bisericii împotriva ereticilor. În Simbolul Credinței este fixat cel mai desăvârșit program al învățăturii creștine. E necesar ca conținutul Crezului să intre în mintea și inima credincioșilor, să fie rostit zilnic, nu numai la Liturghie. După Sf. Ambrozie, recitarea zilnică a Crezului constituie un mare ajutor și apărare împotriva amorțelii trupului și sufletului, în lupta împotriva ispitelor și în tot felul de boli trupesti.

„Recită Crezul — le spunea Sf. Ambrozie credincioșilor săi — și te vei vindeca.”

Mîntuitorul pentru a înstitui Sf. Liturghie a ales două elemente: Unul e pîinea, care se va schimba în momentul epiclezei în Trupul Său, iar celălalt e vinul care tot în același moment se va schimba în Sîngele Său. Pîinea aceasta și vinul de pe masa Sf. Altar ne oferă o imagine sensibilă a separării reale a Trupului și Sîngelui care a fost pe Calvar. Liturghia a fost așezată în ceea ce are ea mai esențial de însuși Mîntuitorul, care a pus separat Trupul sub chipul pîinii și Sîngele sub chipul vinului spre a ne prezenta exact Jertfa de pe Cruce.

Prin citirea sau cîntarea rugăciunii „Tatăl nostru” noi cerem ca numele lui Dumnezeu să fie sfințit, să vină Împărăția lui Dumnezeu, voința Lui să fie împlinită. Mai departe îi cerem nutremitul de fiecare zi, hrana spirituală și cea materială, îi cerem dragostea pentru El (... și ne iartă nouă greșelile noastre), îi cerem apoi dragostea pentru semenii (precum și noi iertăm greșelilor noștri), iar mai apoi îi cerem stăruință și perseverență în toate faptele (... și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel rău...).

Chiar și credinciosul mai indiferent nu poate rămîne în indiferența lui dacă participă la Sf. Liturghie cu gîndul de a-și lăsa sufletul pătruns de puterea de zidire a formulelor liturgice. În strălucirea veșmintelor preoțești, în smerenia cu care se roagă preotul în fața sf. mese, prin aseutarea citirilor din Apostol și Evanghelie e imposibil să nu-și dea seama că ceea ce se petrece în fața ochilor lui e atît de dumnezeiesc și de sublim lucru despre care Sf. Apostol a putut scrie: „Cele ce ochiul n-a văzut și urechea n-a auzit, și la inima omului nu s-a suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-l iubesc pe el” (I Cor. 2, 9). Cînd sună clopoțelul, anunțînd sfințirea Darurilor, în fața genunchilor aplecați își va da seama că e momentul în care Hristos-Domnul a schimbat pîinea în Trupul Său și vinul în Sîngele Său. Și cînd sufletele evlavioase din biserică, la invitarea preotului: „Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați” — aleargă la împărțășire, sufletul nostru e imposibil să nu fie mișcat.

Liturghia bine ascultată și înțeleasă e un principiu de unitate și unificator, îl face pe creștin să-și concentreze energiile lui intelectuale și morale

(Continuare în pag. 4)

Trufia, păcat luciferic

(Urmare din pag. 1)

2, 13) și s-a dus după Dînsul, devenind Apostol și Evanghelist.

Fariseul în schimb își continuă liniștit viața ca și mai înainte; blid spălat pe dinafară, mormînt spoit, stricător al caselor văduvelor, lacom după bani, iar ceea ce face aparent bun, face pentru a fi văzut de oameni.

Mîndria nu l-a lăsat să se îndrepteze, căci el socotea mîndria drept un act de personalitate. Cum să mă umilesc eu — zicea el — care am tot ce-mi trebuie și mai presus de toate am bani cu care pot cumpăra tot, pînă și conștiințe. Calc peste toți care nu mă recunosc că sînt mai mare decît dîșii. A te umili — zicea fariseul — însemnează a renunța la eu-l tău, la demnitatea ta și la poziția ta în mijlocul oamenilor.

Tocmai așa sînt și credincioșii care se spovedesc din obișnuință, dar mîndria nu-i lasă să fie sinceri, smeriți și cu cîntă pentru relele săvîrșite. Din acest motiv trufia sau mîndria este păcat mare, luciferic, ea fiind o primă trăsătură a diavolului.

A fi smerit, a te umili nu înseamnă a-ți călca pe demnitatea ta de om și a renunța la dreptul ce ți se cuvine între oameni. Nu! Dimpotrivă, umilința, smerenia e temelia cea mai sigură a personalității tale. Căci a fi smerit, în înțeles creștin, înseamnă a-ți da seama de poziția ta reală față de Dumnezeu și față de semenii tăi. Viața ne este dată nu ca să ne umflăm, ci pentru a realiza între noi și semenii noștri, între noi și Dumnezeu, legea omeniei. În felul acesta, potrivit puterilor pe care ni le-a dat Dumnezeu, muncind cinstit și cu hărnicie în locul unde ne aflăm, și avînd permanent conștiința nedesăvîșirii noastre, ne formăm cu adevărat o personalitate sigură.

În 24 octombrie 1974 a trecut la cele veșnice episcopul Bisericii evanghelice luterane S. P. din Republica Socialistă România, cu sediul la Cluj-Napoca, Gheorghe Argay, care a închis pentru totdeauna ochii trupesti, după 56 ani de preoție, dintre care 33 ani ca episcop.

Adormitul în Domnul episcop Gheorghe Argay a cultivat în inimile credincioșilor pe care i-a condus spiritul nou, de dragoste și frățietate, care domnește între toți fiii Patriei noastre, fără deosebire de naționalitate sau credință religioasă, spiritul ecumenismului constructiv ceea ce însuși mărturisise în 1962, cu prilejul instalării unui Ierarh al Bisericii noastre, cînd spunea: „De Biserica Ortodoxă Română ne leagă sentimente de recunoștință și dragoste. Biserica noastră s-a bucurat de sprijin și înțelegere din partea P. F. Patriarh Justinian și a celorlalți ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române. Pe lîngă alte multe interese comune, pe noi ne leagă și marea cauză a păcii în lume și a construirii unei vieți noi în țara noastră.”

Serviciul înmormîntării a avut loc la Cluj-Napoca, în 28 octombrie 1974, la el participînd I. P. S. Mitropolit al Ardealului, I. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului și Clujului și alți reprezentanți de culte.

În numele Bisericii noastre, al P. F. Părinte Patriarh Justinian, a vorbit I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, care, între altele, a spus:

Biserica Ortodoxă Română — în frunte cu Preafericitul Părinte Patriarh Justinian, cu toți membrii Sfîntului Sinod — își pleacă fruntea și inima îndoliată la catafalcul iubitului frate al nostru în Hristos, care a slujit cu largă inimă ecumenismul practic din țara noastră și de pretutindeni, interesele superioare ale poporului nostru și cauza păcii și înfrățirii dintre popoare. Acest ecumenism practic l-a promovat în toate parohiile în care a slujit Domnului, și pe plan mai larg din 1941, cînd a fost ales superintendent al Episcopiei evanghelice-luterane S. P. A fost prezent la cea dintîi Consfătuire a cultelor din țara noastră, care a avut loc în 1949 la Sfînta Patriarhie, sub președinția Preafericitului Patriarh Justinian și la celelalte consfătuiri și manifestări ale tuturor cultelor, ca și ale Institutelor Teologice ortodoxe și protestante. A întreținut relații cu viața ecumenică internațională. A fost în pas cu vremea, cu dezvoltarea rapidă a patriei noastre scumpe, Republica Socialistă România.

Nu numai cunoscător ci și trăitor al Cuvîntului lui Dumnezeu din Sfînta Scriptură, adormitul în Domnul a tîlcuit și a aplicat acest Cuvînt dumnezeiesc la marile transformări contemporane. Adînc evlavios, bun și larg văzător, orice convorbire cu el era o împărțășire nu numai de idei, ci și de comuniune spirituală. Avea duhul dreptății și al blîndeții, care pe toți îi apropie și îi îmbrățișează.

Și iată acum stăm îndoliați în fața catafalcului. Amintirea lui, a faptelor lui, a conlucrării cu Biserica Ortodoxă Română pe plan interconfesional și patriotic va fi neștearsă în inimile noastre. Iar Duhul grăiește: „Fericiti... cei ce acum mor întru Domnul!... Odihească-se de ostelenile lor, căci faptele lor vin cu ei” (Apocalipsa 14, 13). Aceste fapte vor grăi peste veacuri și pomenirea adormitului în Domnul va fi vie din neam în neam.

În veci pomenirea ta iubite frate al nostru în Hristos!

T.

Acum înțelegem că Evanghelia cu vameșul și fariseul e o oglindă uriașă, mare cît globul pămînesc, în care ne putem găsi locul toți într-o măsură mai mare sau mai mică. Acum înțelegem că „înălțarea”, trufia, mîndria e un păcat luciferic, e o boală a sufletului, din cauza căreia nu ne mai vedem defectele. Boala aceasta este foarte contagioasă și mereu actuală.

Omul trufaș, ca fariseul din Evanghelie, este ca spicul fără boabe, ce stă drept, în schimb cel smerit este ca un spic aplecat, încărcat de roadă, căci smerenia ne obligă să ne recunoaștem păcatele, neputințele sufletești, luînd hotărîrea, asemenea vameșului, de a le înlătura și îndrepta viața. Încheind aceste rînduri, se cuvine să ne amintim și de alte cuvinte ale Sf. Scripturi, care ne învață: „Domnul mîndrilor le stă împotriva, iar celor smeriți le dă har” (I Petru 5, 5).

Pr. N. Belea

Mărturii ecumeniste

Conferința de orientare din luna noiembrie 1974 a preoților Bisericii noastre se intitula: „Bunele relații dintre cultele din țara noastră, contribuție la unitatea poporului român.”

Dacă altă dată conlucrarea dintre cultele din țara noastră era un fenomen izolat, el depinzând de viziunea largă, evanghelică a preoților care erau în slujba diferitelor culte, astăzi putem vorbi cu adevărat de „bunele relații dintre cultele din țara noastră”, începând de la credincioși pînă la conducerea Bisericilor sau cultelor respective. Dacă altă dată reprezentanții diverselor culte din țara noastră se întâlneau numai ocazional și erau rare cazurile cînd un preot al unei Biserici vizita pe preotul altei Biserici, astăzi astfel de fapte au devenit obișnuite.

Acest lucru se datorează desigur în primul rînd noii orînduirii din Patria noastră, care promovează cu consecvență o politică de deplină egalitate între toți cetățenii țării, de înfrățire a românilor cu naționalitățile conlocuitoare, combatîndu-se și sancționîndu-se prin lege sovînimul și orice altă discriminare.

Se cuvine însă să reținem că un rol important în această privință a avut și Sf. Sinod al Bisericii noastre și în chip special Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, care a inițiat o seamă de con-

sfățuiri cu reprezentanții altor culte la palatul patriarhal din București, desfășurînd totodată o intensă lucrare, cu cuvîntul și cu fapta, pentru a se încetățeni în sufletele tuturor credincioșilor convingerea că „mesajul evanghelic nu are menirea de a-i diviza, ci de a înfrăți pe oameni”. Tot Prea Fericea Sa spunea cu un alt prilej: „Misiunea oricărei Biserici este să nu divizeze viața și pe oameni întreolaltă, ci să confere un sens divin intereselor pămîntești, armonizînd pe om în el însuși și cu semenii săi.”

Cele 11 volume ale „Apostolatului social” sînt încărcate de astfel de adevărate divine gânduri, iar roadele acestei propovăduiri pot fi constatate de oricine. „Aici sînt de față laolaltă, în această seară, aproape toate religiile și toate Bisericile: copii ai Aceluiași unic Părinte. Este într-adevăr ceva mareț” — spunea în 1967 fostul patriarh ecumenic de la Constantinopol, Atenagora, cu prilejul vizitei pe care a făcut-o în țara noastră.

Astfel de mărturii, pe care le-am intitulat ecumeniste, sînt nenumărate în paginile publicațiilor noastre bisericesti din ultimii 25 ani, ele oglindind cît se poate de fidel bunele relații dintre cultele din țara noastră. Încetăm în continuare doar cîteva din aceste mărturii:

„De 22 ani, de cînd sînt episcop unitarian în România, am simțit că trăim în frățietate” — spunea în 1968 episcopul Kiss Alexa din Cluj.

„Nu mă simt străin în Biserica Ortodoxă, ci ca în casa unei surori mai în vîrstă. În Biserica Ortodoxă se vede ceea ce nu se vede cu atîta claritate în alte părți: ospitalitatea, felul de a căuta legături omenești” — spunea cu ani în urmă actualul episcop evanghelic-lutheran, Eminența Sa Albert Klein, pe atunci pastor la Brașov, cu prilejul sfințirii bisericii „Adormirea Maicii Domnului” din Brașov-cetate de către I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

„Între credincioșii ortodocși și evanghelicici există relații foarte bune și strînse. De multe ori Duminică după masă văd credincioși ortodocși și evanghelicici, mai ales femei, șezînd pe bancă în fața caselor și vorbind despre munca lor comună pe ogoare sau de grijile ori de bucuriile lor familiale, de multe ori cu privire la credință. Ei știu deose-

birile în obiceiuri și sărbători, dar respectă felul de a trăi și a crede al altuia” — spunea în 1971 pastorul evanghelic lutheran Kurt Fabritius din Boian, prot. Mediaș, cu prilejul sfințirii bisericii noastre din această localitate.

„Sărbătoarea de astăzi este deosebit de frumoasă prin faptul că este adînc sărbătorită în duhul armoniei interconfesionale” — declara pastorul reformat Zólyomi Eugen cu prilejul sfințirii bisericii ortodoxe din Apalina, prot. Reghin, de către I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

„În lupta pentru pace și binele patriei noastre comune sîntem împreună, nu numai cot la cot, ci și inimă la inimă și suflet la suflet. Pentru acest scop nu mai este nici o diferență între români și maghiari, ortodox și catolic” — declara de ase-

menea preotul romano-catolic Ștefan Somlyai din Mediaș, cu prilejul vizitației canonice pe care I. P. S. Mitropolit Nicolae a făcut-o în acest oraș în 1969.

O grăitoare mărturie o reprezintă și vizita frățească — astfel de vizite intrînd de altfel în tradiție, toamnă de toamnă — făcută de I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului Prea Sfințitului Episcop romano-catolic de la Alba Iulia, Márton Áron, în 22 octombrie 1974. În-
tîlnirea a avut loc la reședința episcopală romano-catolică din acest

oraș și cu care prilej s-au întreprins discuții cu caracter pastoral și obștesc, asupra învățămîntului teologic, relațiilor ecumeniste etc.

Vizita s-a încheiat cu o masă comună, care s-a servit la catedrala Reîntregirii din Alba Iulia, la care au participat: I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcop-vicar Emilian Rășinăreanul, P. C. vicar Tr. Belășcu și P. C. rector Is. Todoran — din partea Bisericii noastre, iar din partea Bisericii romano-catolice: P. S. Episcop Márton Áron, David Ladislau — preposit, Nemeșek Iosif — rector, Eröss Ludovic — directorul cancelariei episcopale și Csiki Dionisie — secretar eparhial.

Asemenea relații întăresc ceea ce I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului arată cu diverse prilejuri, cînd spune: „Toți credincioșii din țara noastră indiferent de naționalitate sîntem una în Iisus Hristos, pe toți ne luminează și ne încălzește același Soare și toți muncim același pămînt, din roadele cărnia beneficiem cu toții, fiecare după munca sa, după vrednicia sa.”

Desigur că astfel de relații exclud cu desăvîrșire prozelitismul, ceea ce constituie un abuz neîngăduit la libertatea religioasă garantată de statul nostru, prozelitismul reprezentînd totodată și dușmanul cel mai mare al ecumenismului sau al buneilor relații dintre culte.

Noi, ca fii ai Bisericii Ortodoxe Române, mergem, ca totdeauna de altfel, pe același drum de continuă adîncire a bunelor relații dintre culte, ele corespunzînd învățăturii Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, care ne învață că „toți sîntem frați” și să „ne iubim unii pe alții”, precum și intereselor și vrierii poporului nostru, a cărui bogăție sufletească nimeni nu i-o mai poate pune la îndoială.

Împlinim totodată o îndrumare a P. F. Părinte Patriarh Justinian, care, în urmă cu peste două decenii, ni se adresa:

„Vă îndemn din toată inima să propovăduiți această Evanghelică a înfrățirii între oameni, a păcii și a dragostei. Să întindeți punțile acestei dragoste între voi și între cei de alte credințe.”

GH. P. și T. B.

INFORMAȚII

● Duminică, 10 noiembrie 1974, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a săvîrșit binecuvîntarea bisericii din Apoldul de Sus, prot. Sibiu, fiind însoțit de la Centrul mitropolitan din Sibiu de P. C. vicar Traian Belășcu, P. C. prof. C. Sîrbu, P. C. prof. Gh. Șoima, P. C. prot. N. Todor ș. a.

În cadrul Sf. Liturghii arhieresti, care a urmat slujbei binecuvîntării bisericii, tînarul teolog A. Bălescu a fost hirotonit diacon, iar C. diacon I. Doroftei a fost hirotonit preot pentru parohia Dumitra, prot. Alba.

La priceasnă a predicat P. C. vicar Tr. Belășcu despre Pilda samarineanului milostiv, iar la sfîrșitul Sf. Liturghii P. C. pr. Iacob Cantor, parohul local, face o prezentare a lucrărilor de restaurare și pictare a bisericii.

Dl. pastor evanghelic-lutheran Wolfgang Rehner, prezent la această sărbătoare a credincioșilor ortodocși, ilustrează bunele relații dintre aceștia și credincioșii evanghelicici luterani.

În cuvîntarea rostită, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a zăbovit cu deosebire asupra puterii creștinului de stăpînire asupra păcatului, avînd obligația de a ne îngriji de trebuințele noastre trupești și sufletești deopotrivă.

● Duminică, 10 noiembrie 1974, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a oficiat slujba de binecuvîntare a lucrărilor de înnoire a bisericii din parohia Mădăras, protopopiatul Satu Mare, biserică ce a fost zidită în anul 1832, parohia fiind păstorită de C. pr. Gavril Susan, distins cu rangul de „iconom”.

● Duminică, 17 noiembrie 1974, P. S. Episcop-vicar Emilian Rășinăreanul a făcut, din încredințarea I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, o vizitație canonică în parohia Valea Largă, prot. Luduș, cu care prilej a instalat pe noul preot al acestei parohii D. Țabra, transferat de la parohia Henig, prot. Alba, unde a lăsat frumoase amintiri, datorită rodniciei lucrării pastorale a C. Sale.

De la Sibiu, Prea Sfinția Sa a fost însoțit de P. C. prof. pens. O. Căciulă (București), P. C. cons. Gh. Bota și C. diacon M. Sămărghișan. A fost hirotonit cu acest prilej tînarul seminarist Gh. Bota ca diacon, iar C. diacon A. Suciu a fost hirotonit preot pentru parohia Araci, prot. Sf. Gheorghe.

A predicat P. C. prof. O. Căciulă despre unitatea noastră de credință, iar C. pr. D. Țabra a vorbit despre rostul chemării sale de preot.

P. S. Episcop-vicar Emilian a insistat cu deosebire asupra statorniciei în credința străbună, dînd totodată o seamă de îndrumări practice.

● Joi, 19 decembrie 1974, a avut loc tradiționalul concert de colinde, la Institutul teologic din București, la care au participat: Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul, vicar eparhial, P. S. Episcop Roman Ialomițeanul, vicarul Arhiepiscopiei Bucureștilor, nou alesul episcop Lucian Florea-Făgărașanul, vicarul Arhiepiscopiei ortodoxe române pentru Europa Centrală și Occidentală, consilierii patriarhali și eparhiali, profesori de Teologie și alți invitați.

Oaspeții au fost salutați de P. C. prof. Mircea Chialda, rectorul Institutului, iar P. C. pr. Ion Ionescu, inspector general bisericesc, a vorbit despre colinde ca factor al păstrării limbii și a credinței noastre ortodoxe.

Corul studenților teologi, dirijat de C. diac. asist. N. Moldovan, a prezentat 21 de colinde care s-au bucurat de aprecierea unanimă a ascultătorilor.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian a adresat la sfîrșit un cuvînt de felicitare și îndrumare a studenților teologi, arătînd cum trebuie să lege pregătirea teologică de păstrarea vechilor tradiții.

● În cadrul vecerniei de Duminică, 22 decembrie 1974, corul mixt al catedralei mitropolitane din Sibiu a interpretat în această catedrală un frumos și bogat program de colinde.

Corul a fost dirijat de P. C. prof. Gh. Șoima și P. C. diacon asist. I. Popescu.

Au participat: I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcop-vicar Emilian Rășinăreanul, P. C. consilieri, P. C. profesori de la Institutul teologic din Sibiu și un mare număr de credincioși.

P. C. diacon conf. C. Voicu a vorbit cu acest prilej despre semnificața colindelor în viața credincioșilor români.

Un mănunchi de colinde a fost interpretat de același cor în ziua de Crăciun, 25 decembrie 1974, cînd în catedrala mitropolitană din Sibiu

(Continuare în pag. 4)



Aspect de la întîlnirea I. P. S. Mitropolit NICOLAE AL ARDEALULUI cu P. S. Episcop romano-catolic MÁRTON ÁRON.

În primul plan, de la stînga la dreapta: I. P. S. Mitropolit Nicolae, P. S. Episcop Márton Áron, dl vicepreședinte al Departamentului Cultelor Gheorghe Nenciu și P. S. Episcop-vicar Emilian.

INFORMAȚII

(Urmare din pag. 3)

a fost săvârșită Sf. Liturghie arhierescă de către I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului și P. S. Episcop-vicar Emilian, înconjurați de un sobor de preoți și diaconi.

C. diacon V. Ghira a fost hirotonit preot pentru parohia Oroiu, prot. Luduș, iar la priceasnă P. C. prot. I. Vlad a citit pastorală la Nașterea Domnului a I. P. S. Mitropolit Nicolae.

● Cu prilejul praznicului Nașterii Domnului, corul catedralei episcopale din Oradea, sub conducerea P. C. inspector eparhial Traian Codilă, a dat, ca și în anii precedenți, trei concerte de colinde.

Primul a avut loc în cadrul vecerniei de Duminică, 22 decembrie 1974, în catedrala cu „Lună” din Oradea, al doilea în paraclisul Sf. Episcopii în seara de ajun, iar al treilea în cadrul vecerniei din ziua întâi de Crăciun, în catedrala a II-a (Sf. Nicolae) din Oradea. Ele au fost ascultate de mulțimea credincioșilor care au umplut de fiecare dată bisericele amintite.

Despre însemnătatea colindelor au rostit documentate cuvântări: P. S. Episcop Vasile al Oradei și preoții Andrei Lupșa, Constantin I. Olaru și Liviu Goia, cu toții de la parohia Oradea-Catedrală.

● În după-amiaza primei zile de Crăciun 1974, P. S. Episcop Vasile al Oradei a săvârșit sf. slujbă a vecerniei în catedrala I din Satu-Mare, în cadrul căreia corul acelei biserici a susținut un scurt dar frumos concert de colinde.

A doua zi de Crăciun, P. S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie în biserica ortodoxă de limbă ucrainiană din Satu Mare. Cu această ocazie a fost sfințit iconostasul confecționat pe cheltuiala membrilor consiliului parohial și prin strădania preotului lor, Edmund Riederer.

A treia zi de Crăciun, P. S. Sa a făcut o vizitație canonică în parohia Apateu, prot. Satu Mare, unde a săvârșit Sf. Liturghie, în cadrul căreia a fost hirotonit ca preot diaconul Sandor Vasile, pentru parohia Românești, protopopiatul Satu Mare.

Predica zilei a fost ținută de P. C. prot. on. Gheorghe Miclăuș, preot la parohia Satu Mare IV.

Cu acest prilej, P. S. Episcop Vasile a făcut instalarea noului preot Ion Ardelean.

A fost de față și pastorul reformat din localitate, Petras Tibor, care — ca și parohul ortodox local — a arătat cum credincioșii celor două Biserici, ca și păstorii lor sufletești, trăiesc în raporturi de bună înțelegere.

În ultima Duminică a anului, 29 decembrie 1974, P. S. Episcop Vasile — însoțit de P. C. cons. Ioan Negroiu — a săvârșit Sf. Liturghie în biserica parohială din orașul Marghita, protopopiatul Oradea-Nord, păstorită cu vrednicie de P. C. prot. on. Petru Plumbaș.

Cuvântul de învățătură al chiriarhului a fost axat pe ideea de pace, cu Dumnezeu, cu noi înșine și cu semenii noștri, cu care trebuie să conviețuim în mod pașnic, indiferent de naționalitate sau credință religioasă, ceea ce este un lucru bine plăcut lui Dumnezeu, fapt confirmat și de prezența la această solemnitate a slujitorilor celor două Biserici, romano-catolică și reformată, din localitate.

● Miercuri, 1 ianuarie 1975, în catedrala mitropolitană din Sibiu, Sf. Liturghie a fost săvârșită de I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului și P. S. Episcop-vicar Emilian Rășinăreanul.

Cuvânt de învățătură a rostit cu acest prilej I. P. S. Mitropolit Nicolae, care arată, între altele, că anul pe care îl începem trebuie să reprezinte un nou pas înainte față de ceea ce am realizat pozitiv până acum, anii care au trecut reprezentând o chemare pentru noi toți de a nu risipi nici un minut în lucruri rele, ci fiecare clipă să fie umplută de gânduri, vorbe și fapte ziditoare.

La reședința mitropolitană a urmat apoi o recepție, în cadrul căreia, în numele Centrului arhiepiscopesc, al Institutului teologic, al preoților și credincioșilor, P. S. Episcop-vicar Emilian, după ce face un scurt bilanț al activității din Arhiepiscopie, exprimă I. P. S. Mitropolit Nicolae urări de sănătate și noi roade în ogorul Bisericii și Patriei noastre.

Răspunzând, I. P. S. Mitropolit a mulțumit pentru urările ce i s-au făcut și apreciază aportul preoților și credincioșilor, al salariaților din Arhiepiscopie la realizările ce s-au împlinit în 1974.

● Luni, 6 ianuarie 1975, Botezul Domnului, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a săvârșit Sf. Liturghie în catedrala mitropolitană din

Sibiu, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, în frunte cu P. C. vicar Traian Belașcu.

La sfârșitul Sf. Liturghii, I. P. S. Sa a adresat credincioșilor un cald cuvânt de învățătură, zăbovind mai ales asupra dragostei, ascultării și smereniei Mântuitorului nostru Iisus Hristos, însușiri care s-au vădit cu prilejul botezului de la Iordan, ceea ce constituie un îndemn ca și noi să trăim potrivit dragostei și smereniei lui Iisus Hristos-Domnul nostru.

A urmat apoi slujba de sfințire a apei și stropirea credincioșilor cu apă sfințită.

● Luni, 30 decembrie 1974, în Aula Institutului Teologic Universitar din Sibiu a avut loc o festivitate închinată împlinirii a 27 ani de la proclamarea Republicii. Au participat: I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcop-vicar Emilian Rășinăreanul, P. C. vicar Tr. Belașcu, P. C. consilieri, P. C. profesori, salariați de la Centrul arhiepiscopesc și Institutul teologic, preoți din oraș ș. a.

Despre evenimentul sărbătorit a vorbit P. C. prof. D. Abrudan, care a reliefat o seamă de fapte referitoare la ceea ce a însemnat și înseamnă Republica în viața nouă a Patriei noastre.

Au mai luat cuvântul: P. C. prof. Gr. Marcu, P. C. prof. M. Păcurariu, P. C. prof. D. Călugăr, P. C. inspector eparhial I. Stoica, P. C. prot. N. Todor, P. C. pr. T. Burcuș și P. C. cons. Gh. Papuc.

A vorbit de asemenea P. S. Episcop-vicar Emilian.

Șirul cuvântărilor a fost încheiat de I. P. S. Mitropolit Nicolae, care, plecând de la un text biblic: „Cuvântul trup s-a făcut”, subliniază cu deosebire întruparea, concretizarea, în orînduirea actuală, a ideii de progres și de mai bine a înaintașilor noștri, împlinirea marilor obiective pe care și le propune poporul nostru.

Se omagiază de asemenea Conducerea Patriei noastre, în frunte cu Domnul Președinte Nicolae Ceaușescu.

● La împlinirea a 30 ani de la săvârșirea unor mari atrocități de către trupele fasciste, hitleriste

Valoarea Sf. Liturghii...

(Urmare din pag. 2)

în jurul persoanei lui Iisus Hristos, Cel viu, Cel înviat, Cel dătător de viață. Ideea de Dumnezeu pe care credinciosul o are mereu în suflet e un principiu de unitate, un centru de cristalizare a energiilor sale, care-l unește nu numai cu Dumnezeu ci și cu semenii.

Liturghia bine ascultată însemnează dezlipirea de noi înșine, degajarea de răceala personală a egoismului nostru individualist, ne dă sensul creștin și social al vieții.

Sf. Liturghie sporește în noi iubirea și ne predispune la rugăciune; ea este marea și universală școală a rugăciunii, fiindcă ea nutrește sufletele cu iubirea.

Prin participarea regulată și cu vrednicie la viața liturgică noi strângem un capital de puteri interioare care ne sînt un sprijin prețios în drumul nostru spre lumină, spre mai bine, spre fericire.

Sf. Liturghie constituie pentru noi o învățătură completă cu privire la rolul în viața noastră a morții și Învierii Mântuitorului. Fermentul acesta care mișcă sufletele și inimile prin participarea și ascultarea Sf. Liturghii trezește atâtea suflete adormite.

Ca niște buni fii ai Bisericii noastre, să prețuim tot mai mult Sf. Liturghie, să căutăm să înțelegem cîntările și rînduiala ei, să participăm cît mai des la săvîrșirea ei. Pe cei care participă activ la ea, Dumnezeu îi binecuvîntează aici pe pămînt, fiindcă ea — după cuvîntul unui suflet evlavios — e o mină din care se scoate și aurul pămîntesc și cel ceresc.

Mîntuitorul ne îndeamnă: „Căutați mai întii împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă” (Matei 6, 33).

Pr. Al. Moisiu

și hortiste, în retragerea lor din toamna anului 1944, în curtea bisericii din Moisei-Centru, jud. Maramureș, servită de C. pr. T. Păunescu, s-a ridicat o monumentală cruce de marmură, pe care s-a săpat numele a 40 de eroi români căzuți în al doilea război mondial pentru eliberarea Patriei, fii ai acestei localități, unii din ei masacrați la Groși-Moisei.

Temeiuri biblice și patristice ale învățăturii noastre creștine ortodoxe

2. Necesitatea și folosul citirii Sf. Scripturi

— „Toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu și de folos spre învățătură, spre mustrare, spre îndreptare, spre înțeleptirea cea pentru dreptate, pentru ca omul lui Dumnezeu să fie desăvîrșit, bine pregătit pentru tot lucrul bun” (II Tim. 3, 16).

— „Cercetați Scripturile căci acelea sînt care mărturisesc despre mine” (Ioan 5, 39).

— „Desfătătoare îmi sînt învățăturile tale și poruncile tale sînt povățuitorii mei... Lipit-am de învățăturile tale” (Ps. 118, 24, 31).

— „De mic copil cunoști Sfintele Scripturi, care pot să te înțeleptească spre mîntuire, prin credința cea întru Hristos Iisus” (II Tim. 3, 15).

— „Orice cărturar cu învățătură despre împărăția cerurilor este asemenea unui om gospodar, care scoate din vistieria sa noi și vechi” (Matei 13, 52).

— „Cuvîntul vostru să fie totdeauna plăcut, dres cu sare, ca să știți cum să răspundeți fiecăruia” (Col. 4, 6).

— „Iar dacă i se pare cuiva că cunoaște ceva, încă n-a cunoscut cum trebuie să cunoască” (I Cor. 8, 2).

— „Filip l-a auzit (un etiopian) citind pe prorocul Isaia și i-a zis: Înțelegi oare, ce citești? Iar el a zis: Cum aș putea să înțeleg, dacă nu mă va călăuzi cineva?” (F. A. 8, 30—31).

— „Dar mai înainte de toate, trebuie să știți că nici o proorocie a Scripturii nu se tîlcuiește după socotința fiecăruia... În epistolele (Sf. Ap. Pavel) sînt unele lucruri cu anevoie de înțeles, pe care cei neștiutori și neîntăriți le răstălmăcesc ca și pe celelalte Scripturi, spre a lor pierzare” (II Petru 1, 20; 3, 16).

— „Feriți-vă să nu vă ascultați cuvîntul lui Dumnezeu și-l păzește pe el” (Luca 11, 28).

— „Ne adunăm laolaltă să ne reamintim Sfînta Scriptură și să ne hrănim credința cu vorbele ei sfinte; prin ele ne întărim nădejdea, prin ele ne întărim încrederea și întipărim-ne în minte în-

vățăturile ei sfinte, ne întărim totodată credința. Tot prin ele ne vin încurajări, dojene și asprimi în numele lui Dumnezeu” (Tertulian).

— „Nu încetăm de a vă ruga să nu vă mîrginiți numai să ascultați ceea ce vi se spune aici, ci să vă ocupați adeseori, în casele voastre, cu citirea Sfintei Scripturi” (Sf. Ioan Gură de Aur).

— „Să nu citiți literale în chip simplu, ci să cercetați ideile. Dacă cineva se oprește numai asupra cuvintelor și nu cercetează nimic mai mult decît cele scrise, multe greșeli va săvîrși” (Sf. Ioan Gură de Aur).

— „Cunoștința întocmai a cuvintelor Duhului se descoperă numai celor vrednici de Duhul, adică numai acelora care printr-o îndelungă cultivare a virtuților, curățîndu-și mintea de funingimea patimilor, primesc cunoștința celor dumnezeiești, care se întipărește și se așează în ei, de la prima atingere, asemenea unei fețe într-o oglindă curată și străvezie” (Sf. Maxim Mărturisitorul).

— „Este lucru foarte bun și folositor sufletului să cercetăm dumnezeieștile Scripturi. Întocmai ca un copac sădit la izvoarele apelor, tot așa și sufletul udat cu dumnezeiasca Scriptură se îngrașă și dă rod copt, credința ortodoxă, se împodobește cu frunze totdeauna verzi, adică cu fapte bine plăcute lui Dumnezeu. În Sfintele Scripturi găsim îndemn spre orice fel de virtute și îndepărtare de la toată răutatea. Dacă sîntem rîvnitori de învățătură, vom fi și cu multă învățătură. „Oricine cere primește, iar cel ce caută găsește și celui care bate i se va deschide” (Luca 11, 10). Să batem, deci, la paradisul prea frumos al Scripturilor. Dar să nu batem superficial, ci mai degrabă cu osîrdie și cu stăruință. Să nu trîndăvim a bate. Căci în chipul acesta ni se va deschide. Dacă citim odată, de două ori, și nu înțelegem ceea ce citim, să nu ne trîndăvim, ci să stăruim, să meditam, să întrebăm. Căci spune Sfînta Scriptură: „Întreabă pe tatăl tău și-ți va vesti și pe bătrînii tăi și-ți vor spune” (Deut. 32, 7), căci cunoștința nu este a tuturor” (Sf. Ioan Damaschin).

Diacon conf. Ioan I. Ică